

edukacyjny kameleon

informator o edukacji ekologicznej
dla szkół podstawowych i gimnazjów woj. łódzkiego
listopad 2003

Aktualności, ciekawostki

Polityka klimatyczna Polski

Rada Ministrów przyjęła „Politykę klimatyczną Polski - strategię redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020”

Przygotowanie tego dokumentu wynika z zobowiązania wobec Ramowej Konwencji w sprawie zmian klimatu podpisanej w 1994 r. przez 150 krajów, w tym Polskę. Zobowiązanie dotyczy opracowania i wdrożenia państwowej strategii redukcji gazów cieplarnianych, w tym mechanizmów ekonomicznych i administracyjnych, oraz regulacji dotyczących okresowej kontroli jej wdrażania. Polska zobowiązanie redukcji gazów cieplarnianych wypełniła ze znaczną nadwyżką. W latach 1988-2001 emisja gazów obniżyła się o ponad 30 proc.

W drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych kraje, będące stronami Konwencji, uznały za konieczne podjęcie dalszych działań, mających doprowadzić do redukcji emisji antropogenicznych także po 2000 roku. W trakcie III Konferencji Stron Konwencji w Kioto w 1997 r. podpisano protokół do Konwencji. Zobowiązuje on strony do zwiększenia wysiłków na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych. Dla krajów przechodzących okres transformacji, w tym Polski, stwarza to szansę na częściowe zrekompensowanie poniesionych kosztów i wyrzeczeń za pośrednictwem mechanizmów zawartych w protokole z Kioto, umożliwiających nabycie i ewentualną sprzedaż praw własności do skumulowanej nadwyżki redukcji gazów cieplarnianych. Ratyfikacja przez Polskę protokołu z Kioto, którą podpisano 13 grudnia 2002 r., umożliwia naszemu krajowi uczestnictwo w tych procedurach. Wiele państw i organizacji międzynarodowych, w tym także Unia Europejska, ratyfikowała Protokół w maju 2002 r. Unia przyjęła i realizuje Europejski Program Zmian Klimatu. Podstawowym zobowiązaniem, jakie podjęły kraje uczestniczące i ratyfikujące protokół z

Kioto, jest zredukowanie w latach 2008-2012 emisji gazów cieplarnianych do atmosfery o 5,2 proc. poniżej poziomu z roku 1990.

Polityce klimatycznej nadano w krajach unijnych wysoki priorytet, widoczny także w procesie negocjacyjnym prowadzonym w ramach kolejnych konferencji stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu. Do 2010 roku ochrona klimatu nabrała istotnego znaczenia jako priorytetowe zalecenie organów Parlamentu Europejskiego wobec unijnych i narodowych programów państw kandydujących do struktur UE. Europejski Program Zmian Klimatu ma w konsekwencji doprowadzić do koordynacji działań prowadzących do redukcji gazów cieplarnianych.

Polityka klimatyczna Polski jest istotnym elementem polityki ekologicznej państwa. Celem strategicznym polityki klimatycznej jest „włączenie się” Polski do wysiłków społeczności międzynarodowej na rzecz ochrony klimatu globalnego poprzez wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza w zakresie poprawy wykorzystania energii, zwiększania zasobów leśnych i glebowych kraju, racjonalizacji wykorzystania surowców i produktów przemysłu oraz racjonalizacji zagospodarowania odpadów, w sposób zapewniający osiągnięcie maksymalnych, długoterminowych korzyści gospodarczych, społecznych i politycznych. Cel ten jest spójny z celami polityki klimatycznej Unii Europejskiej.

Zasadnicze uwarunkowania polityki klimatycznej Polski mają swoje źródła w problemach typowych dla większości krajów przechodzących proces transformacji ustrojowej i gospodarczej (niska rentowność przedsiębiorstw, węglowa struktura bilansu paliw pierwotnych, nadmierne koszty funkcjonowania sektorów elektroenergetyki, gazownictwa i ciepłownictwa, dynamiczny rozwój transportu samochodowego).

W tych warunkach o powodzeniu wdrażania polityki klimatycznej zadecydują przede wszystkim działania, które wykreują mechanizmy zachęcające inwestorów do długookresowego angażowania kapitału inwestycyjnego. Szansą jest m.in. system handlu emisjami, jako jednego z krótkoterminowych priorytetów polityki klimatycznej Polski.

Jak wykazały analizy i badania, realizacja obecnej polityki ekologicznej Polski pozwala na wywiązanie się Polski z bieżących zobowiązań w ramach Konwencji klimatycznej. Redukcję emisji gazów cieplarnianych w stosunku do roku bazowego 1988 osiąga się bez wdrażania dodatkowych instrumentów polityki klimatycznej do 2010 r. Celem długofalowym prezentowanej polityki klimatycznej jest pogłębianie skali redukcji emisji gazów cieplarnianych do poziomu 40 proc. do roku 2020 r.

Warunkiem niezbędnym osiągnięcia 40 procentowej redukcji emisji po uzasadnionych ekonomicznie kosztach jest restrukturyzacja sektorów gospodarczych w kierunku dywersyfikacji paliw. Jej skutkiem będzie zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza z sektora energetycznego. Osiągnięcie takiego poziomu zależy od: wykorzystania instrumentów rynkowych - handel emisjami i tzw. zielone certyfikaty; zastosowanie instrumentów fiskalnych i finansowych po roku 2012 należy uzależnić od przyjętych limitów emisyjnych, uregulowań wewnętrznych Unii Europejskiej oraz rozwoju sytuacji na międzynarodowym rynku handlu uprawnieniami emisyjnymi; wykorzystania odnawialnych źródeł energii i połączenia ich z rozwojem upraw energetycznych, produkcją biomasowych paliw stałych oraz ciekłych biopaliw silnikowych; wdrożenia całego spektrum instrumentów wspomagających - kampanie informacyjne, programy edukacyjne, programy badawczo-rozwojowe, projekty pilotażowe, które służyć będą likwidacji barier informacyjnych i świadomościowych na temat konieczności redukcji emisji gazów cieplarnianych do atmosfery. Niezbędne jest przeprowadzanie corocznej inwentaryzacji emisji i pochłaniania gazów. Jest to podstawa rozliczania kraju z wypełniania zobowiązań Ramowej konwencji ONZ w sprawie zmian klimatu i Protokołu z Kioto.

Koszty wdrażania polityki klimatycznej składają się z:

- kosztów inwestycyjnych - będą one ponoszone przede wszystkim przez przedsiębiorstwa;
- kosztów administracyjnych - będą to środki pochodzące z budżetu, będą przeznaczone na pokrywanie ustalonych przez Konferencję Stron Konwencji kosztów udziału Polski w tych instytucjach, na stworzenie systemu monitoringu, kontroli i weryfikacji, opracowania wymaganych dokumentów, wykonywanie ekspertyz. Szacuje się, że na te cele do roku 2010 należy przeznaczyć ok. 40 mln zł. Te szacunki są niskie, ponieważ po wejściu Polski do Unii Europejskiej nasz kraj nie stanie się członkiem grupy państw mających zobowiązania finansowe wobec krajów rozwijających się i nie nastąpi to aż do roku 2012.

Przypuszczalnie ogólne koszty wdrożenia polityki klimatycznej wyniosą ok. 50 mld złotych. Zostaną one szczegółowo określone w programie redukcji emisji gazów cieplarnianych, który będzie programem wykonawczym do polityki klimatycznej Polski. Znajdą się w nim zadania i zobowiązania przypisane poszczególnym ministrom, z określeniem terminów ich wykonania. Obejmą one również zobowiązania Polski wynikające z Protokołu z Kioto, z uwzględnieniem maksymalizacji korzyści dla Polski i stworzeniem zdolności instytucjonalnych do sprawnej adaptacji mechanizmów wspomagających Protokołu z Kioto. Środki finansowe będą więc również pochodziły ze źródeł międzynarodowych (World Bank, fundusze strukturalne i Fundusz Spójności).

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
<http://www.ekoinfo.pl/>

Zwierzęta wymierają

Ponad 12 tysiącom gatunków roślin i zwierząt grozi wymarcie. We wtorek Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody (IUCN - International Union for Conservation of Nature and Natural Resources) opublikowała najnowszą wersję swej słynnej Czerwonej Listy. Od ubiegłego roku wydłużyła się ona aż o 2 tys. gatunków. Więcej informacji na stronie The IUCN Red List of Threatened Species <http://www.redlist.org/>

Źródło: gazeta.pl

Gadające kosze na śmieci

Władze Berlina wypróbowały nowy, mówiący „dziękuję” i „mniam, pyszne” kosz na śmieci, zasilany bateriami słonecznymi. W przyszłym roku 20 tego rodzaju koszy stanie w strategicznych miejscach niemieckiej stolicy.

Każdy odpowiednio zaprogramowany kubel może mówić do wrzucających doń śmieci ludzi w innym języku, zadudnić gardłowym głosem albo po prostu udzielić krótkiej lekcji starannego wrzucania odpadków.

„Pomarańczowy kubel wygląda dokładnie tak samo jak wszystkie normalne berlińskie kosze, jest jednak udźwiękowiony i wyposażony w baterie słoneczne przytwierdzone do jego wieka” - powiedział Bernd Mueller z miejskiego biura odpowiedzialnego za wywóz odpadów.

Według urzędnika kosz będzie działał nawet przy brzydkiej pogodzie. Nocą, głos wydobywający się z kubła który mógłby przestraszyć przechodniów zastąpi neonowe światło wskazujące jak otworzyć wieko.

Niestety nowoczesny kubel na śmieci nie potrafi rozpoznać metalowych puszek ani plastikowych butelek podlegających w Niemczech obowiązkowej utylizacji.

Testowany na ulicach Berlina kosz był filmowany z ukrycia. Dzięki temu udało się zaobserwować reakcje korzystających zeń ludzi, którzy nie kryli swojego zaskoczenia.

„Wiele osób powtórnie wrzuciło coś do kosza. Większość ludzi zareagowała pozytywnie - uśmiechali się” - podkreślił Bernd Mueller, który ma nadzieję, że zabawny projekt uświadomi mieszkańcom miasta konieczność dbania o czystość publicznej przestrzeni. Pomysłodawcy mają nadzieję, że z pomysłu zechcą skorzystać także inne niemieckie miasta i, kto wie, może zagraniczne kraje. Ostatecznie, gadający ku beł władza kilkoma językami.

Źródło: AFP, jkl /2003-11-24 (info.onet.pl)

Odszkodowania z powodu żurawi

Rolnicy z powiatu giżyckiego domagają się odszkodowania za starty wyrządzone na polach przez żurawie. W powiecie giżyckim znajdują się Bagna Nietlickie, które są rezerwatem przyrody. Każdego roku jesienią przed odlotem do ciepłych krajów zbiera się tam kilka tysięcy żurawi, które niszczą okoliczne pola. Ponieważ ptaki są pod ochroną, Izba Rolnicza zwróciła się o oszacowanie strat i odszkodowanie. Ich pismo trafiło, między innymi, do wojewódzkiego konserwatora przyrody, parlamentarzystów z Warmii i Mazur oraz do ministerstwa ochrony środowiska.

Źródło: IAR, MFi /2003-11-24 14 (info.onet.pl)

Hiszpania: W rok po katastrofie

13 listopada 2002 tankowiec „Prestige” z 77.000 t ciężkiego oleju na pokładzie stał się łupem atlantyckiego sztormu, hiszpańska administracja podejmuje decyzję odholowania problemu na pełne morze, ten utrzymuje się na powierzchni oceanu do 19 listopada. Dotychczasowy bilans katastrofy to: 2.000 km pokrytych olejem plaży, 300.000 martwych ptaków, rakotwórcze i trujące związki w łańcuchu pokarmowym i związany z tym upadek miejscowych przedsiębiorstw rybackich, z wraku "Prestige" nadal wypływa ciężki olej, eksperci przewidują, że sytuacja unormuje się dopiero około 2015 r., koszty oczyszczenia plaż i ich regeneracji wynoszą według Greenpeace 2,5mld€, dla porównania: największa dotychczasowa katastrofa tankowca „Exxon Valdez” na Alasce kosztowała 1,8mld€. Konsekwencje wyciągnięte z katastrofy: „prawie żadne”; nie przeprowadzono badań szkód zdrowotnych poniesionych przez dobrowolnych pomocników oczyszczających plaże, do chwili obecnej nie przedstawiono koncepcji regeneracji dotkniętych katastrofą terenów, do chwili obecnej brak jest planów awaryjnych na wypadek ewentualności dalszej podobnej katastrofy.

Która może mieć miejsce w każdej chwili. Ponieważ od końca października jednopozyciowe tankowce wiozące bitumeny, oleje ciężkie i ter nie mogą zawiązać do unijnych portów, mogą jednak pływać po jej wodach a jednopozyciowe tankowce z innymi olejami są dopuszczone do eksploatacji wewnątrz Unii do 2010 r

Norwegia pomoże chronić polską przyrodę

Od dzisiaj rusza w Polsce kompleksowy projekt ochrony przyrody sfinansowany wspólnie przez rząd Norwegii i międzynarodową organizację ekologiczną WWF. W ramach tego przedsięwzięcia Norwedzy pomogą Polsce m.in. zmniejszyć zanieczyszczenie Morza Bałtyckiego, poprawić konkurencyjność polskiej gospodarki leśnej i przywrócić do polskich rzek wędrowne gatunki ryb. Odbywające się dzisiaj formalne spotkanie realizatorów projektu z przedstawicielami polskiego rządu, stanowi oficjalny początek prac.

Celem projektu, przygotowanego przez polskie i norweskie biuro WWF, jest stworzenie w naszym kraju mechanizmów promujących przyjazną środowisku gospodarkę leśną oraz poprawa stanu ekologicznego największych polskich rzek. Prowadzone działania będą służyły m.in. polepszeniu jakości wód Wisły i Odry. „W ramach projektu będziemy starali się zmniejszyć poziom zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego, które każdego roku przedostają się do naszych rzek. Chcemy przeprowadzić szereg szkoleń promujących wśród mieszkańców obszarów wiejskich rolnictwo przyjazne środowisku.” - mówi Jacek Engel, kierownik programu „Wody śródlądowe” w polskim biurze WWF. - „Duże nadzieje pokładamy także w programie ochrony i odtworzenia torfowisk. Obszary te, degradowane w wyniku działań człowieka, uwalniają do wód powierzchniowych znaczne ilości substancji biogennych”. Polsko-norweski projekt ma także za zadanie zabezpieczyć najcenniejsze przyrodniczo miejsca w dolinach rzek i odtworzyć krajowe populacje ryb wędrownych. Część leśna przedsięwzięcia będzie natomiast poświęcona przede wszystkim budowaniu platformy dialogu i współpracy pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi gospodarką leśną w naszym kraju.

„Norwegia ma na swoim koncie wiele osiągnięć w dziedzinie ochrony przyrody. Mamy nadzieję, że z pomocą tego skandynawskiego państwa uda się rozwiązać przynajmniej kilka z najbardziej palących problemów dotyczących ochrony polskich rzek i lasów” - mówi Ireneusz Chojnacki, dyrektor polskiego biura WWF. „Jednak znaczenie tego wspólnego projektu wykracza daleko poza sprawy ekologii. Realizowane przedsięwzięcia wspierają proces zrównoważonego rozwoju w naszym kraju. Służą także rozwinięciu współpracy pomiędzy administracją rządową a organizacjami pozarządowymi.”

Budżet polsko – norweskiego projektu, który zamknie się kwotą ponad 1,6 mln koron, będzie w dużej mierze sfinansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych Norwegii. Fundusze przeznaczone na dofinansowanie projektu pochodzą z programu „Plan Akcji”, którego zadaniem jest wspieranie krajów akcesyjnych w zakresie rozwoju demokracji, gospodarki rynkowej i poprawy stanu środowiska. Norwegia jest dzisiaj największym światowym donorem, jeśli cho-

dzi o procent PKB przeznaczany na wsparcie innych państw. W ciągu ostatnich 10 lat na pomoc krajom Europy Środkowej i Wschodniej Norwedzy wydali ponad 400 mln Euro.

W czasie dzisiejszego spotkania w Ministerstwie Rolnictwa realizatorzy projektu będą uzgadniać z przedstawicielami polskiego rządu zakres i zasady współpracy przy wdrażaniu planowanych przedsięwzięć. Podobne konsultacje zostały zaplanowane w Ministerstwie Środowiska. Jest bardzo prawdopodobne, że część działań organizowana będzie wspólnie z administracją państwową, w tym przede wszystkim szkolenia dla polskich rolników zainteresowanych przystąpieniem do programów rolnośrodowiskowych. Działania przewidziane w projekcie mają się zakończyć w 2004 roku. Nie jest jednak wykluczone, że projekt będzie kontynuowany.

Więcej informacji o projekcie znajduje się na stronie:
www.wwf.pl/norweski.php

Dalszych informacji udziela: Przemysław Nawrocki,
Zastępca Dyrektora ds. ochrony przyrody WWF
Polska, tel: (+48 22) 849 84 69, pnawrocki@wwf.pl
Źródło: <http://wwf.pl/>

Czy polskie leśnictwo stanie się ekologiczne?

Dzisiaj, po trzech latach prac specjalnej komisji wyłonionej spośród 13 organizacji przyrodniczych, społecznych i zawodowych zajmujących się leśnictwem w Polsce opublikowane zostały "Zasady Dobrej Gospodarki leśnej w Polsce". Liczący 15 stron dokument zawiera zapisy regulujące postępowanie właścicieli i zarządców w polskich lasach. Te zasady obowiązywać będą każdego, kto chciałby umieścić na swoich produktach drzewnych znak FSC - symbol świadczący o pochodzeniu drewna z dobrze zarządzanego lasu.

Do tej pory w Polsce obowiązywały ogólne, międzynarodowe zasady przyznawania certyfikatów FSC, opracowane przez międzynarodową organizację Forest Stewardship Council (Radę Dobrej Gospodarki Leśnej). Nowe, krajowe regulacje przystosowują te ogólnoświatowe wytyczne do polskich realiów, uszczegółowiając je i precyzując stosownie do lokalnych potrzeb. Opracowane zapisy będą teraz (w styczniu 2004) poddane głosowaniu na walnym zgromadzeniu związku 13 organizacji tworzących FSC Polska. Następnie, przyjęty już oficjalnie projekt zostanie przesłany do weryfikacji i zatwierdzenia przez FSC International. W ciągu dwóch lat od momentu zaaprobowania krajowych zasad staną się one obowiązujące dla wszystkich lasów z certyfikatem FSC w naszym kraju.

W tej chwili certyfikat FSC posiada 16 z 17 Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych. Aby go w przyszłości nie stracić, Dyrekcje powinny już teraz zacząć powoli dostosowywać swoją gospodarkę do nowych wytycznych.

Projekt zawiera kilka przełomowych zapisów, które mogą mieć poważny wpływ na sposób zarządzania polskimi lasami. Jednym z nich jest wymóg pozostawiania w lesie 5% drzew do ich naturalnej śmierci. Jest to warunkiem zamknięcia łańcucha obiegu pierwiastków w ekosystemach leśnych. Nowa zasada pozwoli zapewnić występowanie coraz rzadszych w naszych lasach gatunków ptaków, jak dzięcioł trójpalczasty, czy owadów (Jelonek Rogacz). Kolejną innowacją jest konieczność zapewnienia 5% terenów leśnych takiej ochrony, która pozwoli na kontynuację naturalnych procesów przyrodniczych. Takie obszary będą nosiły miano "powierzchni referencyjnych". Na takich terenach nie będzie można wykonywać żadnych prac związanych z pozyskaniem drewna. Zasady wprowadzają także obowiązek pozostawiania na każdej powierzchni 100 hektarów lasu przynajmniej 200 drzew z dziuplami. Drzew tych, stanowiących naturalne miejsca schronienia i wylęgu ptaków, nie wolno będzie wycinać pod żadnym pozorem. Przy planowaniu zalesień gruntów porolnych znacząca ich część ma podlegać naturalnej sukcesji lasu. Sztuczne sadzenie drzew zostanie w ten sposób zastąpione naturalnym procesem zarastania odłogowanych łąk.

Zasady dobrej gospodarki leśnej, mające charakter dobrowolny, będą obowiązywały już w najbliższym czasie niemal 80% polskich lasów; taka bowiem powierzchnia objęta jest już ekologicznym certyfikatem FSC. Certyfikat ten jest ważnym atutem przy wchodzeniu polskich producentów na rynek unijny. Dlatego też od respektowania zasad nie ma praktycznie odwrotu. Stają się one integralną częścią dostosowania polskiego leśnictwa do wymogów Unii Europejskiej.

Dalszych informacji udziela Robert Knysak, Kierownik Projektu "Przygotowanie krajowych standardów FSC" tel: 0 606 295 399, rknysak@wwf.pl
Pełny tekst "Zasad dobrej gospodarki leśnej w Polsce" znajduje się na stronie internetowej organizacji reprezentującej Radę Dobrej Gospodarki Leśnej w Polsce pod adresem: www.fsc.pl. więcej informacji znajduje się pod adresem: www.wwf.pl/polskie_lasy
Źródło: <http://wwf.pl/>

Jak dbać o zasoby wodne w Europie?

Nowy raport WWF Światowego Funduszu na Rzecz Przyrody pokazuje, że ponad 2/3 krajów europejskich ma trudności z gospodarowaniem zasobami wodnymi. Raport zatytułowany "Wykaz wód i obszarów podmokłych WWF - Główne problemy w polityce wodnej w Europie" [WWF's Water & Wetland Index: Critical issues in water policy across Europe] ocenia 23 kraje unijne i kandydujące. Polska plasuje się mniej więcej w połowie listy, jednak wyjątkowo źle wypada w dwóch kwestiach: aktywnego uczestniczenia społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz zmniejszenia szkodliwego wpływu rolnictwa na jakość wód.

Polska wyróżnia się wśród innych krajów rolą, jaką odgrywa w eutrofizacji Morza Bałtyckiego. W ciągu ostatniej dekady sytuacja ulega stopniowej poprawie ze względu na redukcje krajowego przemysłu ciężkiego oraz prowadzących intensywną uprawę PGR-ów. Do polepszenia sytuacji przyczynia się również inwestowanie w budowę oczyszczalni ścieków dla miast oraz zakładów przemysłowych. Jakość wody jest jednak nadal generalnie niska. Powodem są zanieczyszczenia azotanami, fosforanami oraz skażeniami bakteriologicznymi. Związki biogenne z pól uprawnych przedostają się do wód powierzchniowych i rzekami spływają do Bałtyku. Według raportu WWF, bez odpowiednich instrumentów finansowych w dziedzinie rolnictwa i gospodarki wodnej nie da się w szybkim czasie rozwiązać tego problemu. Raport wskazuje także na brak zintegrowanego podejścia w zarządzaniu zasobami wodnymi w Polsce, uwzględniającego potrzeby wszystkich użytkowników oraz naturalnych ekosystemów.

“Nadmierne zanieczyszczanie i konsumpcja zasobów wodnych jest powszechnym problemem w krajach europejskich, w których wodę traktuje się jako źródło niewyczerpywalne. Potrzeba woli politycznej i zmiany podejścia w zarządzaniu, aby właściwie wykorzystać wartość wody i bogactwo posiadanych zasobów” - twierdzi Lucia de Stefano, Koordynator prac nad raportem WWF.

Z raportu WWF wynika, że obecne i przyszłe kraje UE spełniają jedynie minimalne wymagania określone przez Ramową Dyrektywę Wodną. Jednym z nich jest aktywne włączanie społeczeństwa w decydowanie o tym, jak efektywnie gospodarować dostępnymi zasobami wodnymi, chroniąc przy tym najcenniejsze obszary podmokłe. Polskie władze i instytucje odpowiedzialne za gospodarkę wodną nie prowadzą akcji informacyjnych na dużą skalę. Podstawowe fakty przekazywane są do publicznej wiadomości głównie za pośrednictwem pism branżowych i witryn internetowych.

“W naszym kraju nie ma tradycji udziału społecznego w podejmowaniu decyzji. Niedostatecznie wykorzystuje się procedury przeprowadzania konsultacji społecznych a możliwości aktywnego w nich uczestnictwa praktycznie nie istnieją.” - podkreśla Marta Majka Wiśniewska, Specjalista ds. Zasobów Wodnych w WWF Polska. - “Wszystkie kraje europejskie muszą zmienić podejście do gospodarowania zasobami wodnymi. W przeciwnym razie będą miały poważne problemy ze sprostaniem wymogom prawa unijnego, jakim jest Ramowa Dyrektywa Wodna.” - ostrzega Wiśniewska.

Dalszych informacji udziela:

Marta Majka Wiśniewska, Specjalista ds. Zasobów Wodnych, tel: 0602-888 143, mwisniewska@wwf.pl

Tania Paschen, WWF European Freshwater Communications Manager, +33 680 73 70 33, tpaschen@wwf.fr

Źródło: <http://wwf.pl/>

Niedobrze, panie bobrze

Wojewoda łódzki Krzysztof Makowski zezwolił na odstrzał ośmiu bobrów, które zadomowiły się w pobliżu zabytkowego parku w Osieku pod Łowiczem, gdzie zniszczyły niektóre drzewa. Chronione są zarówno bobry, jak i park, stanowiący otoczenie zabytkowego dworu, własności Aleksandra Bacciarellego, potomka słynnego malarza. Wszystko wskazuje na to, że zwycięży interes parku - kosztem życia bobrów.

Odstrzałowi zwierząt zdecydowanie przeciwni są działacze Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami w Łowiczu. - Musi być inny sposób - przekonuje Grażyna Wołynik. - Jeżeli bobrów jest za dużo i robią szkody, trzeba podać im środki ograniczające rozrodczość.

Według ekologów, zniszczeniom powodowanym przez bobry można zapobiec w różny sposób. Np. samorząd Rawy Mazowieckiej, by ocalić i zwierzęta, i przyrodę, polecił owinięcie drzew drucianą siatką... Bobry można też schwytać i przesiedlić, co z powodzeniem praktykowano w innych regionach. Dla wójta Kocierzewa Roberta Sikorskiego to jednak trudne i kosztowne przedsięwzięcie. - W ubiegłym roku poszukiwania miejsca w okolicznych gminach nie dały rezultatów - twierdzi wójt, który z zamiłowaniem jest... myśliwym.

Możliwość przeniesienia bobrów nie widzi też Andrzej Wierciuch, wojewódzki konserwator przyrody w Łodzi. - Po odłowieniu bobrów nie można przetrzymać w niewoli, a nie ma ich gdzie przenieść, gdyż zwierząt jest już bardzo dużo. Łatwiej powiedzieć, gdzie ich nie ma, niż gdzie są.

Bobry pojawiły się w naszym regionie za sprawą naukowców z Akademii Rolniczej w Poznaniu. Przywieźli je z Suwalszczyzny. Zwierzęta bardzo dobrze przystosowały się do tutejszych warunków. Najwięcej jest ich w dorzeczu Pilicy.

- Do wojewody wpływają skargi z roszczeniami finansowymi za zniszczenia od prywatnych właścicieli z Inowłódza nad Pilicą - dodaje Wierciuch.

Wystąpienie do wojewody o pozwolenie na odstrzał planują też władze gminy Chaśno. Niespełna dwa tygodnie temu drzewa wycinane przez bobry spadły na linię energetyczną i mieszkańcy wsi Mastki zostali pozbawieni prądu. Śmiertelnemu porażeniu uległy... dwa bobry pracujące przy tamie.

W 2002 r. budowane przez bobry tamy spowodowały zalanie kilkunastu hektarów pól w Kocierzewie. Już wtedy wojewoda wydał okresową zgodę na odstrzał, ale nie udało się upolować ani jednego bobra. Według myśliwych, ze względu na mroźną zimę nie wychodziły z zeremi.

(tc, lesz, pz)

Źródło: www.lodz.naszemisto.pl

Centrum Kultury Dziecka

W zabytkowym domu tkackim w Zgierzu, który zostanie wyremontowany, powstanie Centrum Kultury Dziecka. Będzie w nim m.in. Muzeum Bajki i Książki Dziecięcej oraz sala projekcyjna, w której będą wyświetlane przygody Reksia, Bolka i Lolka, Żwirka i Muchomorka i innych dziecięcych bohaterów. W sprawie tej władze miasta wystąpiły do Ministerstwa Kultury o przyznanie pieniędzy.

W Zgierzu jest kilkadziesiąt, unikatowych w skali Europy, domów tkaczy z XIX wieku. Wśród nich wyróżnia się parterowy, z pilastrami i trójkątnym tympanonem, klasycystyczny domek przy ul. Rembowskiego 17. I właśnie od niego ma ruszyć remont domów tkaczy. Powstanie w nim filia Muzeum Miasta Zgierza, której patronem będzie... jeź. Oczywiście ten słynny, z wiersza Wandy Chotomskiej „Przygody jeża spod miasta Zgierza”.

Odnowienie drewnianego, opuszczonego domku pochodzącego z lat 1825-50 pochłonie ponad 50 tys. zł. Władze miasta wnioskuje do resortu kultury, aby wyłożył 75 proc. tej sumy. Jeśli plan się powiedzie, remont będzie można przeprowadzić w przyszłym roku. (wp)

Źródło: www.lodz.naszemiasto.pl

Skansen Rzeki Pilicy

Dobiega końca realizacja Kontraktu Wojewódzkiego w Skansenie Rzeki Pilicy. W listopadzie zakończy się realizacja zadania „Budowa dalszej części Skansenu Rzeki Pilicy” realizowanego w ramach Kontraktu Wojewódzkiego. Umowa zawarta między miastem Tomaszów a Urzędem Marszałkowskim przewiduje, że 3 środków to pieniądze z budżetu państwa (150.000 zł) a 1 z budżetu miasta (50.000). Umowa przewiduje realizację 4 zadań:

Przeniesienie do skansenu i odbudowanie drewnianego budynku świetlicy – dawnej kolonii dla dzieci z Utraty. Po zakończeniu odbudowy w środku znajdują się elementy działu prezentującego szkodnictwo ludowe (łódzie, krypy), tradycje wioślarskie (kajaki) i rybołówstwo ludowe (sieci). Obiekt ma ok. 80 lat. – Na belkach zachowały się jeszcze podpisy dzieci – mówi Andrzej Kobalczyk, prezes Stowarzyszenia Przyjaciół Rzeki Pilicy i Nadpilicza.

Zmontowanie hali wystawowej dla działu „Wojenne trofea Pilicy” (pojazdy wydobywane z Pilicy w tym m.in. słynny Lufcik) i inne pamiątki (broń ręczna, wyposażenie armii, akcesoria wojskowe).

Droga dojazdowa do hali wystawowej.

Budowa galerii drewnianej dla największej w Polsce kolekcji kamieni młyńskich pochodzących z młynów z dorzecza Pilicy (ok. 30 kamieni).

- Zwieńczeniem realizacji kontraktu będzie zieleń (trawnik, drzewa, krzewy). 15.000 zł z Funduszu Ochrony Środowiska Miasta Tomaszowa przeznaczył na ten cel prezydent Mirosław Kukliński – dodaje A. Kobalczyk.

Prezes stowarzyszenia planuje wykonać w 2004 roku dodatkowe prace przy dziale militarnym a także wykonanie oświetlenia i ogrodzenia dla pozostałego terenu Skansenu Rzeki Pilicy.

Źródło: www.tomaszow-maz.pl/

Taniec sposobem na inne życie

W dniach od 6 do 13 grudnia w ramach projektu wymiany młodzieży do Tomaszowa Mazowieckiego przyjedzie 15-osobowa grupa z serbskiego miasta Mionicy. Podpisana z tym miastem umowa partnerska została rozszerzona w lipcu b.r. o porozumienie dotyczące wymiany młodzieży. Projekt pod nazwą „Taniec sposobem na inne życie” zakłada przezwyciężenie barier i uprzedzeń zakorzenionych w mentalności i kulturze poprzez integrację młodzieży serbskiej i polskiej oraz przygotowanie do pracy w kulturze. W ramach tego projektu zaplanowano 8-dniowy pobyt Serbów w Tomaszowie. W tym czasie młodzież z Mionicy i tomaszowskiego MOK będzie czynnie uczestniczyć w warsztatach zespołów tanecznych. Swoim doświadczeniem będzie służyć KTT „Cantinerero”, zespół „Aster”, Zespół Pieśni i Tańca „Piliczanie”, grupa taneczna break-dance oraz instruktorzy z MOK. Najważniejszą imprezą, w której weźmie udział serbska młodzież będzie XII Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego, który odbędzie się w Tomaszowie 7 grudnia. Ponieważ niektóre formacje taneczne współpracujące z MOK są również jednostkami prowadzącymi własną działalność gospodarczą możemy pokazać naszym gościom, że taniec może być także formą pracy zarobkowej wpisaną w działalność lokalnych instytucji kultury. Oprócz zajęć z tańca towarzyskiego, współczesnego, ludowego i break-dance, serbska młodzież będzie miała okazję poznać Tomaszów i jego okolice oraz zwiedzić Kraków. Projekt „Taniec sposobem na inne życie” został zaakceptowany i wysoko oceniony przez MENiS, co pozwoliło na jego dofinansowanie w 40%. Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu przyznało na ten cel prawie 10.000 złotych.

Źródło: www.tomaszow-maz.pl

Projekt Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Wieruszowskiego

Projekt Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Wieruszowskiego jest opracowywany dla potrzeb osiągnięcia celów założonych w polityce ekologicznej państwa, zgodnie z wymogami ustawowymi nałożonymi ustawą Prawo ochrony środowiska oraz ustawą o odpadach.

W myśl art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska Zarząd Powiatu powinien opracować i przedstawić Radzie Powiatu Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Wieruszowskiego, który powinien być

uchwalony w terminie do dnia 31 grudnia 2003 r. (art. 10 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw - Dz. U. Nr 100 poz. 1085). Wymienione wyżej dokumenty planistyczne, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi muszą być poddane konsultacji społecznej trwającej 2 miesiące. Dopiero po dokonaniu konsultacji i naniesieniu poprawek zostaną przedstawione Zarządowi, a następnie Radnym Powiatu Wieruszowskiego do zatwierdzenia.

Opinie i sugestie dotyczące planu Gospodarki Odpadami proszę kierować do Wydziału Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Wieruszowie, ul. Rynek 1-7, 98-400 Wieruszów, lub pocztą elektroniczną na adres starostwo@wieruszow.pl

Treść programu w okresie konsultacji będzie ulegała zmianie uwzględniając uwagi i wnioski, które przekazywane będą za pośrednictwem starostwa autorowi opracowania. Projekt Programu Ochrony Środowiska i Planu gospodarki Odpadami dla Powiatu Wieruszowskiego, skierowany przez Zarząd Powiatu do konsultacji społecznej, przekazujemy do Państwa dyspozycji na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Wieruszowie pod adresem : www.wieruszow.pl w dziale - ochrona środowiska.

Źródło: www.wieruszow.pl

Powiatowy Plan Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami

Zarząd Powiatu Radomszczańskiego sporządził Powiatowy Program Ochrony Środowiska i Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami, który na podstawie art. 14 ust. 6 ustawy „O odpadach” stanowi część Programu Ochrony Środowiska.

Wymienione dokumenty planistyczne są ogólnie dostępne (dla konsultacji społecznych) w następujących formach: na stronie internetowej Radomszczańskiego Starostwa Powiatowego (BIP). Ewentualne uwagi lub wnioski proszę kierować na adres e-mail sdrowisko@powiat.radomszczanski.pl do dnia 31 grudnia 2003 roku, egzemplarze Powiatowego Programu Ochrony Środowiska i Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami znajdują się w Wydziale Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa w Starostwie Powiatowym w Radomsku w pok. 204.

Źródło: www.powiat.radomszczanski.p

Recykling odpadów

30 października 2003 roku, w Zespole Szkół Drzewnych i Ochrony Środowiska, odbyła się III Powiatowa Sesja Popularnonaukowa na temat „Recykling odpadów”. Imprezami towarzyszącymi były konkursy plakatowe nawiązujące do tematyki sesji.

Zespół Szkół Drzewnych i Ochrony Środowiska
ul. Brzeźnicka 22, 97-500 Radomsko

Leśna otulina

Lasy należące do **Nadleśnictwa Grotniki** nadal będą lasami ochronnymi dla aglomeracji łódzkiej. Wniosek w tej sprawie poparł prezydent **Jerzy Kropiwnicki**. Będą podlegać szczególnemu nadzorowi służb leśnych i nie będzie tam prowadzonych wycinek na skalę przemysłową. Natomiast nie przewiduje się ograniczeń w korzystaniu z ich uroków przez mieszkańców miasta. W tym roku już blisko 1700 hektarów lasów zostało uznanych za lasy ochronne wokół Łodzi. Poprawiają mikroklimat i retencję wody. Ostateczną decyzję w tej sprawie podejmie Ministerstwo Środowiska. (A.J.)

Źródło: www.uml.lodz.pl

Parkowe wybory

Jedno z najbardziej luksusowych osiedli willowych w Kopance i Kalonce pod Łodzią jest stracone dla przyrodników i turystów. Wąwóz w Kalonce nigdy już nie będzie atrakcją dla spacerowiczów w Parku Krajobrazowym Wzniesień Łódzkich.

Wąwóz podzielony na małe działki został zabudowany domami jednorodzinnymi. Jednak przyrodnicy będą ratować dla przyszłych pokoleń 40 innych miejsc o walorach widokowych. Służy temu plan ochrony parku opublikowany niedawno w dzienniku urzędowym Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego. Zakłada on najważniejsze zadania dla przyrodników i urzędników na najbliższych 20 lat. Niespełna połowa parków krajobrazowych w Polsce może poszczycić się posiadaniem takiej strategii.

– Ten plan jest kompromisem między naszymi oczekiwaniami a interesami gmin leżących w obrębie krajobrazu chronionego – przyznaje Hieronim Andrzejewski, dyrektor parku. – Tam, gdzie dotychczas istniała zwarta zabudowa, możemy tylko nie dopuścić do zamknięcia korytarzy ekologicznych, czyli naturalnych szlaków wędrówek dzikiej zwierzyny. Droga Nowosolna – Skoszewy tylko w paru miejscach nie jest zabudowana gospodarstwami.

Te luki trzeba zachować, żeby stada saren swobodnie przemieszczały się przez jezdnię, rozdzielającą dawne pola popegeerowskie, należące do majątku Byszewy. W przeciwnym razie zwierzęta zostaną na małym terytorium i nie będzie naturalnej wymiany genów. Dojdzie bowiem do kojarzenia zwierząt blisko spokrewnionych. Osiedla nie mogą powstawać między lasami Janinów a Poćwiardówką. To najcen-

niejszy ze szlaków wędrówek zwierzyny – z dolinami rzecznyymi, zagajnikami, pojedynczymi kępami drzew oraz krzewów.

W ciągu ostatnich kilku lat – w wyniku utworzenia parku i spopularyzowania jego atrakcji, tysiące łodzian i mieszkańców miast satelickich rozpoczęło wyścig po działki rekreacyjne i budowlane. Rolnicy wyczuli interes, a gminy posiadające skrawki ziemi wcale nie pozostały w tyle – wyzbywano się parceli podzielonych na tysiącmetrowe poletka, bo tylko te najszybciej znajdują nabywców. W konsekwencji w parku jest sporo rezydencji postawionych bezmyślnie na małych placach. Plan ochrony parku zabrania obrotu działkami o powierzchni poniżej 2 tys. metrów kwadratowych.

Przyrodnicy chcą utworzyć rezerwat geologiczny w dawnym wyrobisku żwiru w Moskwie (gm. Nowosolna). Niewielkim nakładem można by tu wybudować plenerowy amfiteatr. Już dziś turyści, studenci i naukowcy oglądają tutaj przekrój geologiczny ziemi, dający wyobrażenie o zjawiskach zachodzących wraz z przejściem lodowca. (kup)

Źródło: Dziennik Łódzki

Wydarzenia, akcje

Dzień bez Kupowania

29. listopada 2003r. obchodzimy Dzień Bez Kupowania, samowolny festiwal skromnego, prostego życia i umacniania więzi społecznych. To dzień, w którym Ty, Twoja rodzina i przyjaciele macie szansę sprawdzić się powstrzymując od zakupów a w zamian poświęcić się życiu. Dzień ten traktowany jest przez jednych jako święto, przez innych jako imprezę uliczną – do obchodów przyłączyć może się każdy, kto spędzi ten dzień nie wydając pieniędzy!

WARUNEK: ŻADNYCH ZAKUPÓW! Wyzwaniem jest spróbować zwyczajnie żyć dniem, spędzić czas z rodziną i przyjaciółmi, zamiast wydawać z nimi pieniądze. Ludzie decydują się na przerwę od kupowania traktując to jako osobisty eksperyment lub też publiczną deklarację, a najwspanialsze w tym jest to, że - **TO NIC NIE KOSZTUJE!!!**

PRZESŁANKI... Idea Dnia Bez Kupowania obnaża ekologiczne i etyczne konsekwencje konsumpcyjnego stylu życia. Kraje rozwinięte, stanowiące zaledwie 20% populacji naszego globu, pochłaniają ponad 80% naturalnych zasobów naszej planety, powodując dysproporcjonalnie duży poziom zniszczeń w środowisku i niesprawiedliwy podział dóbr.

Jako konsumenci powinniśmy kwestionować kupowane przez nas produkty i stawiać wyzwania produkującym je firmom. Jakie jest realne ryzyko dla środowiska i krajów rozwijających się? Spór na tym polu

jest rozległy i głęboki - a póki trwa, powinniśmy szukać prostych rozwiązań - Dzień Bez Kupowania, to dobry sposób na początek.

W Dniu Bez Kupowania chodzi oczywiście nie tylko o zmianę trybu życia zaledwie na jeden dzień - chcielibyśmy, żeby zaistniał długotrwały efekt - być może to doświadczenie zmieni Wasze życie? Pragniemy, by ludzie zadeklarowali się, iż będą w mniejszym stopniu konsumować, przywiązywać większą wagę do segregacji śmieci a od firm oczekujemy, że będą działać uczciwie i sprzątać po sobie. Supermarkety i hale sklepowe mogą zapewniać duży wybór produktów, ale nie powinno odbywać się to kosztem ani środowiska, ani krajów rozwijających się.

Dzień Bez Kupowania może być tym, czym chcecie, by był. Jest tylko jedna reguła - może brać w nim udział każdy, kto spędza go nie wydając pieniędzy!

A GDYBY TAK GWIAZDKA BEZ ZAKUPÓW? Także tych Świąt zalani będziemy ofertami, reklamami i zaproszeniami do kupna większej ilości towarów. Ale teraz istnieje możliwość powiedzenia "dość" poprzez przyłączenie się do działań poświęconych wskrzeszeniu pierwotnego, oryginalnego znaczenia tradycji dawania podczas Świąt Bożego Narodzenia. Więcej na ten temat na stronie: www.buynothingchristmas.org

Białe Gawrony zapraszają na Dni bez Kupowania w Łodzi

Już po raz kolejny w Łodzi obchodzony będzie Dzień bez Kupowania. 28 listopada 2003 godz. 16:00, w Pasażu Rubinsteina odbędzie się happening pt. „Procesja Zakupoholików” zaś 29 listopada od godz 9.30 do 17.00 w kinie Cytryna (ul. Zachodnia 81/83) organizatorzy przewidzieli Wileką Akcję Wymiany.

„Masz coś, czego już nie używasz, a co mogłoby się przydać komuś innemu? Prosta sprawa. Znajdź, przynieś i wymień się! Jeśli chcesz uczestniczyć w wymianie możesz od 26 listopada aż do dnia wymiany 29 listopada, a nawet w trakcie dnia wymiany przynosić towary (książki, płyty, kasety, AGD, sztuka użytkowa i dekoracyjna etc.) do Kina „Cytryna”. W zamian otrzymasz specjalny kupon upoważniający Cię do udziału w finale wymiany. Nie przyjmujemy artykułów spożywczych, ciuchów i rzeczy zniszczonych. Dla uczestników wymiany niespodzianka od Cytryny. Zrób coś, nie kupuj nic!”

Rezygnując z futra ratujemy życie

25 listopada - Dzień bez futra

Inicjatywa "Empatia" zaprasza na obchody międzynarodowego Dnia bez Futra, przypadającego na 25 listopada. Z tej okazji zapraszamy na akcję informacyjną, która odbędzie się 25 listopada o godz. 17:00 na rogu ulic Marszałkowskiej i Świętokrzyskiej w Warszawie. Podczas akcji będziemy prezentować materiały dotyczące hodowli zwierząt futerkowych. Zapalając znicze przed kilkoma sklepami futrzarskimi przypomimy także warszawiakom, że kaprys noszenia futra przez człowieka okupiony jest śmiercią wielu zwierząt. Podobne akcje odbędą się w kilku innych polskich miastach. Poprzez akcję chcemy uświadomić czym naprawdę jest futro. Czy jest jedynym, dającym wystarczające ciepło okryciem, czy też symbolem zbytku i bogactwa? Czy wybierając futro w sklepie wiemy w jaki sposób traktowane są zwierzęta hodowane dla futra?

Więcej informacji na stronie www.empatia.pl/futro
Inicjatywa "Empatia", skr. poczt. 56, Warszawa 92
info@empatia.pl, tel 507 286 643

Prawa człowieka. Międzynarodowy projekt szkolny

Nowy projekt European Schoolnet - polskie szkoły zaproszone do współpracy!

Aby uczcić 55 rocznicę podpisania Deklaracji Praw Człowieka, program Narodów Zjednoczonych Cyber-schoolbus oraz European Schoolnet organizują specjalny projekt dla szkół, którego finał odbędzie się podczas Światowego Szczytu nt. Społeczeństwa Informacyjnego (Genewa, 10-12.XII.2003).

Szkoły, które zarejestrują się na internetowych stronach projektu mają różne możliwości współpracy i działania - tematem jest wpływ technologii komunikacyjnych i informacyjnych na wolność wypowiedzi oraz wolność edukacji i nauki (w nawiązaniu do art. 19 i 26 Deklaracji).

Udział w projekcie może być okazją do nawiązania ciekawej międzynarodowej współpracy. Zarejestruj się teraz! Na stronie internetowej dostępne są już propozycje szkolnych projektów, tematów do dyskusji oraz ćwiczeń dla uczniów.

Więcej informacji na stronie:
www.un.org/Pubs/CyberSchoolBus/wsis/activities.asp

Fundusze

Małe Granty UKIE

Źródło <http://www1.ukie.gov.pl/>

Urząd Komitetu Integracji Europejskiej Ogłasza Konkurs «Małych Grantów 2003» realizowany w ramach «Założeń działań informacyjnych i edukacyjnych w okresie poprzedzającym członkostwo Polski w Unii Europejskiej. Wnioski na działania edukacyjne, promocyjne, kampanie informacyjne oraz wydanie publikacji, w tym publikacji multimedialnych można składać do 23 grudnia 2003.

O dotacje mogą ubiegać się organizacje pozarządowe (stowarzyszenia i fundacje), szkoły publiczne i niepubliczne oraz organizacje przedsiębiorców i rolników o charakterze non-profit, np. izby gospodarcze, rolne, organizacje pracodawców planujące realizację projektów własnych dotyczących procesu integracji europejskiej.

Przedmiotem dotacji mogą być przedsięwzięcia edukacyjne, promocyjne, kampanie informacyjne oraz wydanie publikacji, w tym publikacji multimedialnych. Działania mogą być skierowane do następujących grup odbiorców: samorządowców, rolników i mieszkańców wsi, przedsiębiorców sektora małych i średnich przedsiębiorstw, nauczycieli i młodzieży oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym między innymi: osób bezrobotnych, emerytów i rencistów, osób niepełnosprawnych.

Maksymalna kwota dotacji wynosi 20 tys. zł. Termin realizacji zgłoszonego projektu 20 II – 31 V 2004 r. Każdy z wnioskodawców może złożyć tylko jeden projekt. Wnioski i regulamin konkursu dostępne są na stronach internetowych Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej: www.ukie.gov.pl.

Lista projektów dofinansowanych zostanie opublikowana na stronach internetowych Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej 7 lutego 2004 r. Wypełnione wnioski konkursowe wraz z wymaganymi załącznikami należy przesłać w dwóch egzemplarzach pocztą do dnia 23 grudnia 2003 r. (decyduje data stempla pocztowego) na adres:

Fundacja Fundusz Współpracy
ul. Górnoląska 4a
00-444 Warszawa,
z dopiskiem: „Małe Granty 2003”
Więcej informacji:
Urząd Komitetu Integracji Europejskiej
Aleje Ujazdowskie 9
00-918 Warsza-

Konkursy

Majestatyczni władcy przestworzy. Konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży.

Adresaci: przedszkola, szkoły podstawowe: klasy I-III i IV-VI, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, szkoły specjalne. Wymagania dotyczące prac plastycznych: format maksymalny A3 (zalecany A4), prace wykonane dowolną techniką z wyjątkiem plasteliny, podpisane na odwrocie imieniem, nazwiskiem i dokładnym adresem zamieszkania i adresem szkoły oraz podanym wiekiem i kategorią tematyczną pracy. Kategorie tematyczne: Ptaki drapieżne wokół nas, Ptaki drapieżne - co im zagraża i jak je chronić.

Jury będzie przyznawało nagrody dla każdej kategorii wiekowej i tematycznej. Konkurs rozstrzygany będzie w dwóch edycjach: 31 stycznia 2004 r. nagradzane będą prace nadesłane do końca 2003r., z uwzględnieniem prac przesłanych przed ogłoszeniem konkursu; 31 maja nagradzane będą prace nadesłane w okresie od 1 stycznia do 31 kwietnia 2004 r.

Nagroda Finałowa przyznana zostanie najlepszej z prac wyróżnionych w obydwu edycjach projektu. Finał konkursu zaplanowano na 15 czerwca 2004 roku. Prace należy nadsyłać na adres:

Komitet Ochrony Orłów
ul. Niepodległości 53-55, 10-044 Olsztyn

Uczę rozumieć przyrodę

Konkurs dla nauczycieli na najlepszy scenariusz zajęć dotyczących zagadnień związanych z ptakami drapieżnymi. Adresaci: nauczyciele przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych, specjalnych.

Wymagania dotyczące nadsyłanych scenariuszy:
- prosimy o przesyłanie scenariuszy w formie wydrukowanej oraz elektronicznej (dyskietka lub płyta CD);
- podpisane imieniem, nazwiskiem i dokładnym adresem szkoły.

Konkurs rozstrzygany będzie w dwóch edycjach: 31 stycznia nagradzane będą scenariusze nadesłane do końca 2003 roku, 31 maja 2004 r. nagradzane będą scenariusze nadesłane w okresie od 1 stycznia do 31 kwietnia 2004 roku.

15 czerwca za najciekawszy scenariusz przyznana zostanie

Nagroda
Finałowa.

Scenariusze należy przysyłać na adres: Komitet Ochrony Orłów
ul. Niepodległości 53-55
10-044 Olsztyn

Nauczycielska dojrzałość

Instytut Pedagogiki i Psychologii Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach, Pracownia Pamiętnikarstwa Socjopolitycznego Uniwersytetu Warszawskiego, Towarzystwo Przyjaciół Pamiętnikarstwa ogłaszają „Wielki konkurs na pamiętniki, wspomnienia i inne wypowiedzi osobiste nauczycieli” pod hasłem „Nauczycielska dojrzałość”. Termin nadsyłania prac **30 grudnia 2003** roku

Celem Konkursu jest zdobycie autentycznych, pochodzących od samych nauczycieli, materiałów do badań nad wpływem, trwającego od 1989r., procesu radykalnej zmiany społecznej w Polsce oraz reformy edukacji, na ich sytuację społeczno-ekonomiczną i zawodową oraz postawy, oceny, dążenia i perspektywy. Konkurs jest skierowany do wszystkich polskich nauczycieli, pedagogów i wychowawców bez względu na wiek, typ szkoły, specjalność.

Tematem prac konkursowych winny być szczere i osobiste opisy własnych losów życiowych i zawodowych, doświadczeń nauczycielskich w dowolnej formie: dziennika, pamiętnika, wspomnienia, rozwiniętego listu itp. Prace w wersji komputerowej z załączoną dyskietką lub w czytelnym rękopisie, opatrzone godłem, należy przesłać do 30 grudnia 2003 roku pod podanym na dole strony adresem, z dopiskiem „Konkurs”. Zebrany materiał posłuży do badań naukowych i celów wydawniczych.

Autorzy winni swoje prace opatrzyć godłem, zaś w osobnej kopercie dołączyć następujące dane o sobie: imię i nazwisko, wiek (data urodzenia), dokładny adres, miejsce pracy (typ szkoły), wykształcenie (typ ukończonej szkoły, nazwa uczelni), specjalność zawodowa, nauczany przedmiot czy rodzaj pracy, stan cywilny, stan rodzinny, sytuacja materialna itp. Konkurs zostanie rozstrzygnięty przez Jury złożone z wybitnych uczonych i pedagogów. Łączna kwota nagród – 10 tys. zł oraz wiele nagród pamiątkowych. Zachęcamy wszystkich nauczycieli do uczestnictwa w konkursie.

Adres do nadsyłania prac:
Akademia Świętokrzyska im. J. Kochanowskiego
Instytut Pedagogiki i Psychologii,
prof. dr hab. Wanda Dróżka
ul. Krakowska 11, 25-029 Kielce

Synantropizacja. Konkurs dla nauczycieli

Przypominamy, że trwa konkurs na scenariusz zajęć dotyczących synantropizacji. Na teksty czekamy do 31 grudnia 2003 r., najciekawsze opracowania zostaną nagrodzone książkami oraz zostaną opublikowane w „Edukacyjnym kameleonie”. Scenariusze prosimy przysyłać na adres:

Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”,
ul. Więckowskiego 33, pok. 310, 90-734 Łódź

Zielona Butelka. Konkurs plastyczny dla uczniów szkół podstawowych

Ośrodek Działań Ekologicznych "Źródła" oraz Towarzystwo na rzecz Ziemi zapraszają uczniów z Państwa szkoły do wzięcia udziału w konkursie plastycznym "Zielona Butelka". Konkurs dla uczniów szkół podstawowych województwa łódzkiego związany jest z funkcjonującą od 1 stycznia 2002 r. ustawą o opakowaniach i odpadach opakowaniowych. Celem projektu jest ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów poprzez kształtowanie zachowań konsumenckich i promocję opakowań zwrotnych. Konkurs ma zachęcić uczniów do współpracy przy propagowaniu przepisów ustawy i opakowań zwrotnych oraz działań na rzecz ograniczania ilości i recyklingu odpadów.

Oczekujemy na **prace plastyczne** związane z problemem nadmiernej ilości odpadów opakowaniowych zaśmiecających nasze otoczenie, recyklingu opakowań. Oceniana będzie pomysłowość i oryginalność wykonania.

Prace **dowolną techniką** nie powinny przekraczać wymiarów 42x30 cm. Na dostarczanych pracach należy napisać imię i nazwisko, wiek, klasę oraz umieścić pieczęć szkoły.

Prace należy dostarczyć do **10 stycznia 2004** na adres. Uczestnictwo w konkursie plastycznym nie wymaga wcześniejszego zgłoszenia.

O terminie wręczenia nagród organizatorzy poinformują pisemnie w terminie do 20 stycznia 2004 r.

Nagrodami w konkursie są: aparaty fotograficzne oraz filmy wideo, płyty z muzyką o tematyce przyrodniczej. Wręczone również zostaną dodatkowe nagrody: książki i bawełniane.

Informacje o konkursie, regulamin, wzory zgłoszeń oraz dokumentacji znaleźć można na stronie internetowej
www.zrodla.most.org.pl
Informacji udziela Małgorzata Świderek
tel. 0 503 733 770
lub 632 03 11 lub gosia@feer.edu.pl

Ośrodek Działań Ekologicznych "Źródła"
90-734 Łódź, ul. Więckowskiego 33 pok. 310
tel. (42) 632 03 11, fax (42) 630 17 49
e-mail: office@zrodla.most.org.pl
www.zrodla.most.org.pl

Konkurs „Z Biedronką w roli głównej”

Zapraszamy do udziału w konkursie z Biedronką w roli głównej. Konkurs skierowany jest do wszystkich wielbicieli biedronek. Prosimy o nadsyłanie wszelkiego rodzaju prac plastycznych (rzeźby, rysunki, obrazy itp.) a także prace literackie (wiersze, opowiadania, reportaże, rymowanki), w których głównym bohaterem będzie biedronka.

Dla autorów prac wyróżnionych przewidujemy nagrody książkowe, filmy wideo oraz drobne niespodzianki. Najciekawsze prace będą opublikowane na łamach "Edukacyjnego kameleona" i wykorzystane w innych wydawnictwach FEER.

Ostateczny termin nadsyłania prac mija **31 grudnia 2003 roku** (decyduje data stempla pocztowego). Na prace czekamy pod adresem:

Fundacja Edukacji Ekologicznej i Rozwoju
ul. Więckowskiego 33, pok. 310, 90-734 Łódź

Na kasetach video

Makrokosmos. Podniebny Taniec

Jest już w sprzedaży film „Makrokosmos”. „Makrokosmos. Podniebny Taniec” to kolejny film, po słynnym „Mikrokosmosie”, zrealizowany przez zafascynowanego światem przyrody francuskiego producenta - Jacques'a Perrina. To niezwykła opowieść o wyznaczonych przez biologiczny zegar, cyklicznych ptasich wędrówkach. Jest to rodzaj edukacji skierowany na rozwijanie wrażliwości widza, budzący emocje, operujący dostępnymi środkami działań artystycznych - pięknymi, wysmakowanymi ujęciami, światłem, kolorem, muzyką. Zarówno przez teoretyków, jak i praktyków edukacji ekologicznej film uważany jest za cenną pomoc dydaktyczną. Jest on adresowany do wszystkich zarówno dzieci i młodzieży jak również i dorosłych, a więc do każdego komu los środowiska w którym żyje nie jest obojętny. Film zdobył wiele nagród na międzynarodowych festiwalach filmów przyrodniczych, m.in. nominacja do Oscara. Dzięki „Makrokosmosowi” można wzbogacić nauczanie międzyprzedmiotowe, podnieść atrakcyjność prowadzonych zajęć. Chcąc ułatwić pełniejsze skorzystanie z możliwości filmu został opracowany przewodnik, który jest pomocą dla nauczycieli (a także rodziców) przygotowujących się do zabrania uczniów do kina oraz uzupełnieniem do projekcji. Tytuł przewodnika „Ptaki ponad podziałami. Przewodnik edukacyjny” pod redakcją Anny Kalinowskiej.

Film dostępny na kasetach wideo jak również na DVD w dwóch wersjach - jedno i dwu-płytkowej (tutaj dodatkowo: zwiastuny, "Making of Makrokosmos" godzinny dokument o tym jak powstawał film, "Making of Music" film dokumentalny poświęcony muzyce filmowej. Na płycie znajdują się fragmenty utworów Bruno Coulais wykorzystanych w filmie do odsłuchania., blisko 20 minutowy wywiad z realizatorami filmu, specjalna galeria zdjęć bohaterów filmu 14 gatunków ptaków i krótkimi opisami, wystawa "Makrokosmos" na warszawskich Łazienkach.)

Więcej informacji: <http://www.makrokosmos.pl/>

Publikacje

Publikacje Lasow Państwowych

13 wrót do leśnego królestwa. Przewodnik po leśnych kompleksach promocyjnych

Autor: Eugeniusz Pudlis.

Rok wydania: 2003. Cena: 12 zł.

Wydanie poprawione i uzupełnione w stosunku do pierwszego wydania pt. „10 wrót do leśnego królestwa”. 2 wersje językowe: polska i angielska.

Płyta CD „Wielkie koncerty polskiej przyrody”

Płyta oddaje charakter i szczególnie klimat przyrody polskiej z uwzględnieniem pór roku. Do płyty dołączona jest książeczka opowiadająca o głosach ptaków, zwierząt i innych towarzyszących dźwiękach. Tekst w książeczce przetłumaczony jest na j. angielski, niemiecki i rosyjski.

Cena: 10 zł

Tablice służące do określania pierśnicy i miąższości drzewa na podstawie średnicy pniaka

Autor: praca zbiorowa

Rok wydania: 2003. Cena: 15 zł.

Centrum Informacyjne Lasów Państwowych
ul. Bitwy Warszawskiej 1920 r. Nr 3
02-362 Warszawa

fax. (0-22) 823 96 79

tel. (0-22) 822 32 01 - 09 w. 515

e-mail: wydawnictwa@lasypanstwowe.gov.pl

Elektroniczny atlas środowiska Polski

Elektroniczny atlas środowiska Polski jest programem edukacyjnym, przygotowanym przez GRID-Warszawa w formie prezentacji multimedialnej. Główną myślą przyświecającą przy tworzeniu programu było upowszechnienie wiedzy na temat środowiska przyrodniczego i podnoszenie świadomości ekologicznej w społeczeństwie. Atlas stanowi cenne źródło informacji dla uczniów gimnazjów, szkół średnich i wyższych oraz dla wszystkich zainteresowanych problematyką środowiska. Dużą zaletą programu jest jego interaktywność. Liczne funkcje multimedialne umożliwiają dostęp do danych geograficznych poprzez różne media. Wszystkie tematy ilustrowane są mapami tematycznymi, diagramami, zdjęciami i animacjami. Przy realizacji projektu GRID-Warszawa ściśle współpracowało z wieloma wybitnymi naukowcami z zakresu nauk przyrodniczych.

W Atlasie Środowiska Polski możesz obejrzeć ponad 250 map tematycznych, opracowanych specjalnie na potrzeby programu. Znajdziesz tu mapy świata i Europy oraz Polski w różnych skalach: 1:4000 000, 1:1500 000, 1:8000 000 jak również mapy wybranych regionów kraju w dokładniejszych skalach. Zakres funkcjonalny Atlasu jest szczególnie rozbudowany, możesz samodzielnie określać treść oglądanych map - kolejność wyświetlanych warstw mapy,

poziom ich przeźroczystości. Możesz również obejrzeć materiały medialne, które są bezpośrednio powiązane z określonymi miejscami na mapie. W każdym temacie znajdziesz szereg unikalnych materiałów ilustracyjnych takich jak teksty, rysunki, animacje, tabele, wykresy, dźwięki i zdjęcia. Pan Planeta opowie Ci szereg interesujących ciekawostek.

cena 49,90

<http://www.gridw.pl/easp/>

UNEP/GRID-Warszawa

ul. Sobieszyńska 8, 00-764 Warszawa

tel. 22 840 66 64, fax. 22 851 62 01

e-mail: grid@gridw.pl, <http://www.gridw.pl>

Kompendium wiedzy o ekologii

Pod red. Jana Strzałko i Teresy Mossor-Pietraszewskiej
Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2003 r.

Objętość: s. 554. Cena: 31,40

Termin ekologia w ostatnim dziesięcioleciu zrobił ogromną karierę, równocześnie jednak stał się tak wieloznaczny, że jego użytkownicy nie zawsze mogą się ze sobą porozumieć. Dla biologów ekologia jest nadal dyscypliną naukową, posługującą się właściwym dla siebie zestawem odpowiednio zdefiniowanych pojęć, aparaturą i technikami badawczymi, przestrzegającą zasad metodologicznych. Dla większości nie-biologów pojęcie ekologii nabrało jednak nowego, wartościującego znaczenia - ekologia to pożądaný stan warunków środowiska, w jakim żyje człowiek; ekologiczny znaczy dobry, nieekologiczny - zły (dla człowieka).

W Kompendium wiedzy o ekologii autorzy pokazują, w jaki sposób aparat pojęciowy i metody badań ekologii można i powinno się wykorzystywać dla interpretacji funkcjonowania społeczeństw ludzkich. Książka wprowadza ład terminologiczny i w sposób przystępny pomaga czytelnikowi poruszać się w rozległym obszarze problematyki ekologicznej, uwzględniając jej związki z różnymi dziedzinami nauki i życia. Problematykę ekologiczną potraktowano bardzo szeroko - od molekularnych podstaw kontaktu żywej materii z otoczeniem, poprzez „klasyczne” zagadnienia biocenologiczne i ekosystemowe, ekologiczne uwarunkowania funkcjonowania ludzkich społeczeństw, do prawnych aspektów ochrony środowiska.

Podstawy gospodarki odpadami

Czesława Rosik-Dulewska

Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2002 r.

Objętość: s. 305. Cena: 29,90

Leżące na ulicach plastikowe torebki, butelki, puszki aluminiowe i kartoniki to dla wielu z nas widok powszechny, nieodłącznie związany ze wzrostem poziomu życia. Tak jednak być nie może! Powstające w nadmiernej ilości odpady oraz związane z nimi zagrożenia dla środowiska przyrodniczego są w Polsce, w ostatnich latach, coraz częściej zauważanym problemem. Zgromadzone na składowiskach odpa-

dy mają znaczną wartość jako potencjalne surowce wtórne, surowce energetyczne oraz jako surowce do produkcji środków użyźniających.

Podręcznik systematyzuje zagadnienia odpadami, opisuje pojęcia związane z rodzajami odpadów, urządzeniami i technologiami dotyczącymi odpadów, omawia ekonomikę gromadzenia i utylizacji odpadów przemysłowych i komunalnych oraz obowiązujące w tym zakresie zagadnienia prawne, a także sposoby monitoringu gospodarki odpadowej.

Ekologia. Jej związki z różnymi dziedzinami wiedzy Wybrane zagadnienia

Pod red. Alicji Kurnatowskiej
Wydawnictwo Naukowe PWN, 2002 r.
Objętość: s. 332. Cena: 29,90

Ekologia. Jej związki z różnymi dziedzinami wiedzy jest pierwszym w Polsce podręcznikiem zawierającym oryginalne wykłady ilustrujące związki ekologii z wybranymi dziedzinami wiedzy (m.in. z antropologią, biochemią, biologią medyczną, zoologią czy naukami technicznymi). Jego autorzy to samodzielni pracownicy naukowcy Akademii Medycznej i Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi, Politechniki Łódzkiej oraz Uniwersytetu Łódzkiego. Reprezentują różne dyscypliny naukowe, które łączy podobne rozumienie problematyki ekologicznej.

Ekorozwój Wyzwanie XXI wieku

Stefan Kozłowski
Wydawnictwo Naukowe PWN, 2002 r.
Objętość: s. 376+4. Cena: 31,50

Książka przedstawia dzieje idei ekorozwoju i rozwoju zrównoważonego, w świetle poglądów przyrodników, planistów, polityków i duchownych, działaczy ochrony przyrody w sensie konserwatywnym oraz obrońców ekoróżnorodności. Rysuje ciąg działań na arenie międzynarodowej i krajowej skierowanych ku erze ekologicznej. Przedstawia sytuację i problemy Polski w zakresie szeroko rozumianej ekologii u progu wchodzenia naszego kraju do Unii Europejskiej. Nowum w stosunku do wcześniejszych pozycji tego autora Droga do ekorozwoju (1994) i W drodze do ekorozwoju (1997) jest doprowadzenie omawianych dokumentów i literatury do roku 1998 oraz przedstawienie kartografii środowiskowej i wyzwań XXI wieku.

Ekologia zwierząt drapieżnych Puszczy Białowieskiej

Bogumiła Jędrzejewska, Włodzimierz Jędrzejewski
Tłumacz: Marcin Brzeziński
Wydawnictwo Naukowe PWN, 2001 r.
Objętość: s. 464. Cena: 9,50

W książce opisany jest cały zespół ssaków i ptaków drapieżnych oraz relacje pomiędzy tym zespołem a populacjami ofiar w Puszczy Białowieskiej, najlepiej zachowanym lesie nizinnym Europy. Po raz pierwszy

w literaturze ekologicznej tak wnikliwie analizuje wpływ drapieżnictwa na populację zwierząt i porównuje go z oddziaływaniem innych czynników. Po raz pierwszy opisuje cały zespół drapieżników i ich ofiar zamieszkujących europejskie lasy nizinne i porównuje znaczenie drapieżnictwa w życiu różnych grup zwierząt kręgowych. Ponadto zawiera wiele cennych danych o biologii i ekologii drapieżników, w tym ekologii zwierząt, napisany na podstawie badań Puszczy Białowieskiej, jednego z największych i najlepiej zachowanych kompleksów leśnych na niżu Europy, w którym znaczne partie lasu zachowały swój pierwotny charakter. Ze względu na walory przyrodnicze puszczy, w roku 1979 Białowieski Park Narodowy wpisany został na Światową Listę Dziedzictwa Ludzkości.

Płazy i gady Polski. Klucz do oznaczania

Leszek Berger
Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2000 r.
Objętość: s. 148. Cena: 23,40

Książka Leszka Bergera dotyczy najważniejszych zagadnień związanych z rozmieszczeniem, systematyką oraz biologią płazów i gadów krajowych. Zwierzęta te, żyjące zarówno w środowisku lądowym, jak i wodnym, zainteresowały człowieka, nie tylko ze względu na wygląd czy sposób życia, ale fakt, że są doskonałym wskaźnikiem stanu środowiska naturalnego. Ponieważ publikacja zawiera klucz do oznaczania gadów i płazów, może służyć jako przewodnik po polskiej herpetofaunie. Jest pierwszym od 1960 roku podręcznikiem, który tak wnikliwie analizuje stan populacji płazów i gadów, podkreśla zagrożenie wyginięciem związane z zanieczyszczeniem środowiska i postuluje konieczność ich ochrony.

Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski

Władysław Matuszkiewicz
Wydawnictwo Naukowe PWN, 2002 r.
Objętość: s. 540. Cena: 43,20

Praktyczne narzędzie do identyfikacji zbiorowisk roślinnych Polski, a zarazem swoista monografia roślinności naszego kraju. Bardzo ważna publikacja oczekiwana przez studentów i pracowników różnych urzędów. Trzecia pozycja serii VADEMECUM GEO-BOTANICUM, oferująca studentom i badaczom szaty roślinnej, flory, roślinności oraz procesów ekologicznych i zjawisk wywołanych w przyrodzie działalnością człowieka zbiór przewodników metodycznych przede wszystkim do badań terenowych oraz terenowo-laboratoryjnych, a także książki do prac pomocniczych w geobotanice i naukach pokrewnych. Nowe, poprawione wydanie tej pozycji zostało wyposażone w schematy obrazujące strukturę opisywanych zbiorowisk oraz niezbędne skorowidze i mapy rozmieszczenia zbiorowisk leśnych Polski. Uwzględniono też poprawki wynikające z nowej systematyki roślinności.

Księgarnie PWN

W telewizji

Dlaczego rekiny atakują?

Discovery Channel, niedziela, 28 grudnia 2003, godz. 21:00
W zeszłym roku podczas zdjęć do programu Discovery na Bahamach znawca rekinów doktor Erich Ritter został zaatakowany przez rekina błękitnego. W ułamku sekundy ekspert padł ofiarą groźnego drapieżnika. Nigdy kamera nie filmowała z tak bliskiej odległości ostrych zębów rekina wbijających się w ludzkie ciało. Obraz okrutnych cierpień doktora Rittera utrwaliły kamery znajdujące się na wodzie i pod jej powierzchnią. Atak rekina nie zniechęcił jednak naukowca do dalszych badań. Ritter po raz pierwszy analizuje materiał filmowy i wspomina swoje spotkanie z rekinem. Bada także inne ataki tych groźnych ryb i zastanawia się, co sprawia, że rekin decyduje się na atak. Program próbuje znaleźć odpowiedź na pytanie, czy wszystkie gatunki rekinów atakują w ten sam sposób i jak silne są szczęki tych drapieżników.

50 zdumiewających faktów o zwierzętach

Animal Planet, wtorek, 16 grudnia 2003 r., godz. 21:00
Najbardziej fascynujące fakty o zwierzętach, jakich nigdy nie poznaliśmy na lekcjach biologii: od stworzeń mogących zmieniać płęć do karalucha zdolnego do przetrwania bez głowy nawet przez dziewięć dni. Ten frapujący program otwiera oczy na osobliwości zwierząt żyjących blisko nas. Czy wiedzieliście, że pchły skaczą na odległość 200 razy dłuższą od długości własnego ciała? To tak, jakby człowiek mógł jednym skokiem pokonać nowojorski Empire State Building! Po tym programie już nigdy nie spojrzycie na pchłę, żabę lub inne stworzenie w taki sam sposób!

Kandula - opowieść o słońiu

Animal Planet, poniedziałek, 15 grudnia 2003, godz. 22:00
W listopadzie 2001 roku w waszyngtońskim Smithsonian National Zoo przyszedł na świat długo oczekiwany słoń azjatycki. Był to zaledwie drugi przypadek narodzin słońia tego gatunku w niewoli. Słoniątko otrzymało imię Kandula, co znaczy „siła”. Jednak nie narodziny tego 145-kilogramowego niemowlaka były najbardziej zadziwiające, ale sposób, w jaki został poczęty. Przez wiele lat naukowcy pracowali nad stworzeniem skutecznej metody sztucznej inseminacji słońic. Poznajmy tę niezwykłą historię oraz przyjrzyjmy się pierwszym dniom życia małego Kanduli.

Miesiąc National Geographic. Misja ziemia

2 TVP, niedziela, 7 grudnia 2003, godz. 10.30
W 1912 roku południową Alaską wstrząsnął wybuch wulkanu Katmai. Choć był jedną z najpotężniejszych erupcji w dziejach świata, nastąpił na śnieżnych, odludnych pustkowiach Północy. Nie miałyby świadków i

kronikarzy, gdyby nie upór i determinacja Roberta Griggsa z Narodowego Towarzystwa Geograficznego, który postanowił dotrzeć do miejsca katastrofy. Kiedy ekipa przedarła się przez spustoszone obszary, ujrzła wspaniały widok - rozległą dolinę usianą gejzerami strzelającymi parą i wrzątkiem na wysokość 150 m. Odkrywczy nazwali ją Doliną Dziesięciu Tysięcy Dymów. Griggs pięciokrotnie powracał na Alaskę z wyprawami National Geographic. W 1918 roku, pod wpływem nadsyłanych z Alaski reportaży, powstał tam rezerwat na powierzchni 400 tys. ha. Dziś gejzerów już nie ma. Wygasły ognie podziemnymi kotłami. Gdyby nie upór i odwaga Griggsa świat nigdy nie dowiedziałby się o istnieniu Doliny Dziesięciu Tysięcy Dymów... „Czy można sobie wyobrazić ludzi, którzy przejdą obok zamkniętych drzwi i nie spróbują ich otworzyć? Nie! Jesteśmy najbardziej ciekawskimi istotami na Ziemi” - mówi Bob Ballard, odkrywca leżących na dnie Atlantyku wraków „Bismarcka” i „Titanica”. Równie ciekawscy byli jego poprzednicy. Od stu lat pomagali uczonym oraz podróżnikom docierać do najdalszych zakątków naszego globu i przywozić z odległych krain wieści o cudach i tajemnicach natury. Zmieniali nasze postrzeganie świata. Obecnie, w XXI wieku, zmieniła się charakter misji Narodowego Towarzystwa Geograficznego. Jego celem w nowym milenium będzie ratowanie dziedzictwa Ziemi, dokumentowanie najniezwyklejszych zjawisk i najpiękniejszych miejsc, niesienie pomocy ginącym gatunkom fauny i flory, chronienie przed niepamięcią nikanących ludów i plemion oraz odchodzących w przeszłość tradycji kulturowych.

Wędrowniki przyrodnicze. Magoty - jedyne małpy Europy

2 TVP, poniedziałek, 1 grudnia 2003, godz. 12.10
Magoty należące do rodziny makaków to jedyne małpy w Europie, które żyją w stanie dzikim. Zamieszkują zresztą tylko skromny skrawek naszego kontynentu: Skagę Gibraltarską. Na Półwysep Gibraltarski sprowadzili je ponoć brytyjscy żołnierze. Pewnego dnia magoty ostrzegły ich swoim hałaśliwym zachowaniem przed nadciągającymi oddziałami hiszpańskimi. Odtąd gibraltarskie małpy są symbolem brytyjskiej obecności na tym terytorium. Wśród mieszkańców Albionu głębokie jest przekonanie, że brytyjskie rządy w tej kolonii będą trwały dopóty, dopóki będą tam żyły małpy. Kiedy więc w 1942 r. ich populacja gwałtownie się zmniejszyła, sprawą zajął się sam Winston Churchill, nakazując sprowadzić magoty z Afryki w celu zwiększenia ich liczebności. Dzisiaj magotami z Gibraltaru opiekuje się już nie armia, ale rada ds. turystyki. Dzięki temu żyjące tam małpy mają prawdziwie rajskie życie. Dzięki temu w ostatnich latach mała populacja błyskawicznie się rozrasta - w ciągu dziesięciu lat wzrosła z 30 do 300 osobników. Dla Brytyjczyków to dobry znak.

Strażnicy Ziemi, Żółte żaby

Animal Planete, Niedziela, 30 listopada 2003, godz. 9.00, 13.00 i 21.00

Mieszkanca peruwiańskich lasów: pięknie ubarwiona żabka zwana drzewołazem jest płazem niezwykle pożądanym przez kolekcjonerów. To hobby doprowadziło do znacznego spadku populacji.

Przyrodnicze koszmary

Animal Planete, Sobota, 29 listopada 2003, godz. 8.30, 12.30 i 20.30

Rekiny-zabójcy, nietoperze-wampiry, jadowite tarantule - materiał na koszmar senny. Czy te zwierzęta zasłużyły na tak złą opinię? Czas na przedstawienie prawdy!

Świat przyrody, Wyspa niewidzialnych niedźwiedzi

Animal Planete, Piątek, 28 listopada 2003, godz. 11.00, 23.00

Poznamy życie białych jak śnieg niedźwiedzi, które zamieszkują odległą wyspę u wybrzeży Kanady.

W internecie

Raport o stanie środowiska Polski

Opracowanie raportu o stanie środowiska Polski było jednym z pierwszych zadań powierzonych GRID-Warszawa przez Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska. Celem publikacji było dostarczenie wiarygodnych informacji o stanie środowiska przyrodniczego w Polsce, stopniu jego degradacji oraz prognoz na przyszłość. Przygotowanie raportu wymagało zaangażowania wielu wybitnych specjalistów, których zadaniem było dokonanie oceny poszczególnych komponentów środowiska. Jednym z zadań GRID-Warszawa było zebranie, przetworzenie i analiza danych. Szczególną cechą wyróżniającą tę publikację jest prezentacja danych na mapach przygotowanych komputerowo przy wykorzystaniu systemów informacji geograficznej. Raport został wydany w formie książkowej, w wersji polskiej i angielskiej, na podstawie której opracowany został uproszczony raport w formie prezentacji multimedialnej, jak również wersja internetowa posadowiona na serwerze Ministerstwa Środowiska.

http://www.gridw.pl/raport_pl/index.htm

Nietoperze

„Nietoperze (Chiroptera) są jedną z najbardziej interesujących przy tym mało znanych grup ssaków. Wraz z ptakami są jedynymi współcześnie żyjącymi na Ziemi kręgowcami, które opanowały zdolność aktywnego lotu. Ich kończyny przednie przekształcone są w

bloniaste skrzydła, zaś tylne, zaopatrzone w pazurki, służą do poruszania się po podłożu oraz do zawieszania się na spoczynek.

Nietoperze są drugim, po gryzoniach, rzędem ssaków pod względem liczby gatunków - znanych jest ich ok. 970 (w Polsce dotychczas stwierdzono 21 gatunków). Występują niemal na całej kuli ziemskiej, najliczniej w tropikach. W puszczy Amazońskiej żyje ponad 100 gatunków tych zwierząt.

U nietoperzy występuje ogromna różnorodność sposobów odżywiania się. Większość gatunków jest owadożerna, ale istnieją także gatunki drapieżne, rybożerne, owocożerne, a trzy południowo-amerykańskie gatunki wampirów przystosowały się do odżywiania krwią ptaków i ssaków.

Nietoperze na ogół nie budują schronień lecz wykorzystują najrozmaitsze kryjówki zarówno naturalne (dziuple drzew, jaskinie), jak i zbudowane przez człowieka. Można je spotkać niemal wszędzie - na strychach, w piwnicach, za okiennicami, pod mostami, w studniach, we wszelkiego rodzaju podziemiach.

Niezwykłą cechą tych ssaków jest zdolność do echolokacji. Zdecydowana większość gatunków w czasie lotu emituje ultradźwięki, które jako echo wracają do ucha informując o otoczeniu. Ten niezwykle „radar” został poznany przez naukowców dopiero 50 lat temu.”

Na stronie między innymi: Gatunki, publikacje o nietoperzach, nietoperze w medycynie, w legendach, w poezji, dowcipy o nietoperzach, echolokacja, klinika dla nietoperzy, obserwatorium nietoperzy - „Batmanówka”.

<http://www.oton.sylaba.pl/>

Na stronach Ministerstwa Środowiska

Na stronach ministerstwa znaleźć możemy między innymi:

Raport z realizacji Agendy 21 w Polsce - „10 lat po Rio, 1992-2002

<http://www.mos.gov.pl/rio10/>

[agenda21/index.html](http://www.mos.gov.pl/rio10/agenda21/index.html)

Krajowy plan gospodarki odpadami

<http://www.mos.gov.pl/odpady/1/index.html>

Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010

http://www.mos.gov.pl/1/materiały_informacyjne/raporty_opracowania/polityka_ekologiczna_2003_2006.pdf

Dokonalenie nauczycieli

Warsztaty metodyczne **Jak aktywnie uczyć przyrody - techniki aktywizujące pracę ucznia**

Adresaci: nauczyciele przyrody,
Miejsce: Szkoła Podstawowa Nr 173, ul. Sienkiewicza 46
Czas: 15.12.03 godz. 14.30-17.30
Koszt: bezpłatne

Warsztaty metodyczne **Edukacja regionalna i europejska na lekcjach geografii**

Adresaci: Nauczyciele geografii w gimnazjum
Miejsce: Gimnazjum Nr 34, ul. Czajkowskiego 14
Czas: 10.12.03 godz. 15.30-18.00 zgłoszenia do 05.12.02, kontynuacja 17.12.03 w godz. 15.30-18.00
Koszt 10 zł

Warsztaty metodyczne **Metody aktywizujące w edukacji regionalnej**

Adresaci: Nauczyciele z zespołu metodycznego do spraw edukacji regionalnej oraz zakwalifikowani nauczyciele
Miejsce: Przedszkole Miejskie Nr 42, ul. Gnieźnieńska 9
Czas: 11.12.03 w godz. 13.00-16.00
Koszt: bezpłatne

Konsultacja grupowa **Zwyczaje bożonarodzeniowe**

Adresaci: Nauczyciele bibliotekarze szkół ponadgimnazjalnych
Miejsce: XXVI Liceum Ogólnokształcące, ul. Wileńska 22
Czas: 10.12.03 godz. 10.00
Koszt: bezpłatne

Konsultacja grupowa **Zwyczaje i obyczaje czterech kultur - o kulturze Żydowskiej**

Adresaci: Zainteresowani nauczyciele bibliotekarze szkół podstawowych
Miejsce: Szkoła Podstawowa Nr 169, ul. Napoleńska 7/17, tel. 634 - 74 - 11
Czas: 03.12.03 godz. 9.00
Koszt: bezpłatne

Konsultacja grupowa **Zwyczaje i obyczaje czterech kultur - o kulturze prawosławnej i o kulturze niemieckiej**

Adresaci: Zainteresowani nauczyciele bibliotekarze szkół podstawowych
Miejsce: Szkoła Podstawowa Nr 169, ul. Napoleńska 7/17, tel. 634 - 74 - 11
Czas: 10.12.03 godz. 9.00
Koszt: bezpłatne

Konsultacja grupowa **Ścieżki edukacyjne: europejska i regionalna w szkolnym programie kształcenia i programie wychowawczym szkoły**

Adresaci: Nauczyciele zainteresowani planowaniem i realizacją ścieżek edukacyjnych w gimnazjum oraz w szkole podstawowej
Miejsce: ŁCDNiKP, ul. Kopcińskiego 29, sala 3
Czas: 17.12.03 godz. 14.30-16.00 zgłoszenia do 11.12.03
Koszt: bezpłatne

Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli
i Kształcenia Praktycznego
Łódź, ul. Kopcińskiego 29
tel/fax 678-10-85, e-mail: wcdnikp@wckp.lodz.pl

Filmy

Film "Dziobem i pazurem" zwyciężył w Brukseli

Dokument Krystiana Matyska "Dziobem i pazurem" zwyciężył w 10. Europejskim Festiwalu Filmów Przyrodniczych Valvert w Bruksel. "Kryształowego Liścia" za najlepszy film przyznało mu międzynarodowe jury pod przewodnictwem belgijskiego podróżnika Alaina Huberta. Producentami filmu są reżyser i Telewizja Polska. "Dziobem i pazurem" to autorskie dzieło Matyska, które realizował przez ponad trzy lata. Filmując życie ptaków w różnych sytuacjach, porach roku i warunkach atmosferycznych, Matysek chciał zwrócić uwagę na naturalne piękno świata, systematycznie niszczonego przez postępującą cywilizację....

Film ten to obraz niezwykle wykraczający daleko poza standard realizacyjny klasycznych filmów przyrodniczych. Autor filmu, chcąc uniknąć nachalnej dydaktyki, całkowicie zrezygnował z komentarza słownego. Bezpośrednio na emocje widza oddziałują zachwycające zdjęcia i porywająca ścieżka dźwiękowa filmu. Narracja "Dziobem i pazurem" prowadzona jest w sposób fabularny: film składa się z odrębnych scen, stanowiących dramatyczne całości. Napięcie stopniowane jest niczym w thrillerze - obok ostrych scen walk i polowań znajdują się nastrojowe fragmenty, poświęcone np. wychowywaniu młodych.

Źródło: Gazeta Wyborcza, www.merlin.com.pl

Spis treści

Aktualności, ciekawostki	1
Wydarzenia, akcje	8
Fundusze	9
Konkursy	10
Na kasetach video	11
Publikacje	12
W telewizji	14
W internecie	15
Dokonalenie nauczycieli	16
Filmy	16

Dodatki do "Edukacyjnego kameleona"

Razem z numerem szkoły otrzymują książkę Hanny Będkowskiej pt. „Jak zorganizować lekcję w lesie?”, ofertę pomocy dydaktycznych do edukacji ekologicznej firmy Jangar oraz pocztówki wydane przez ODE „Źródła” i FEER, a także archiwalne numery „Dziesięć życia” miesięcznika wydawanego przez Pracownie na rzecz Wszystkich Istot.

Edukacyjny Kameleon Informator o Edukacji Ekologicznej

Wydawca: Fundacja Edukacji Ekologicznej i Rozwoju oraz Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”

Adres redakcji: ODE Źródła, Więckowskiego 33 pok. 310, 90-408 Łódź, tel./fax (42) 632 03 11, fax. 630 17 49; gosia@feer.edu.pl
